

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

№10
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 612 sahifa,
3-oktyabr, 2025-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

The Use of Innovative Pedagogical Technologies in the Development of Critical Thinking	16
<i>Gulnar Atakhanova Orinbaevna</i>	
Current Aspects of Designing and Implementing Extracurricular Educational Activities at the Primary General Education Level.....	20
<i>Amankosova Dinara Gabitovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida tarbiyachi shaxsiyati va kasbiy mahorati shakllanishining nazariy asoslari....	24
<i>Axmadaliyeva Moxlaroy To'xtapolatovna</i>	
Pedagogical Model and Stages of Teaching Subjects Through a Project-Based Approach	28
<i>Bannayev Qosimjon</i>	
Lotin tili va zamonaviy tibbiy terminologiya: tarixi, vazifasi va amaliy ahamiyati	31
<i>Eshmurodova Shirin Oybekovna</i>	
Motor alaliyaning nonutqiy simptomatikasi	34
<i>Isayeva Mushtariy Alisher qizi</i>	
Talabalar etnomadaniy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik-psixologik omillari	38
<i>Isomiddinov Asliddin Baxriddin o'g'li</i>	
Texnologiya darslarida o'quvchilarning texnik savodxonligini robototexnika elementlari asosida rivojlantirish.....	41
<i>Jabborova Umida</i>	
Fizika fanini mutaxassislik fanlari integratsiyasi asosida o'qitishda bo'lajak muhandislarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	45
<i>Xayrullayev Asliddin Isatullayevich</i>	
Talaba tomonidan mutaxassislik tilini o'zlashtirishda monologik nutqni o'rgatishning samarali usullari masalasi haqida.....	51
<i>Karimov N. M.</i>	
Zamonaviy pedagog kadrlar tayyorlashda kasbiy motiv va motivatsiyaning o'rni	54
<i>Melikova Einora Shuxratovna</i>	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlashda pragmatik kompetensiyaning roli.....	58
<i>Mustafayeva Nilufar Ulashovna</i>	
O'quvchilarda iqtisodiy tafakkurni rivojlantirishning pedagogik strategiyalari	62
<i>Nishonova Dilafuz</i>	
Computer-Based Formative Assessment: Advantages and Challenges in Teaching English to High School Students	66
<i>Obidjonova Shokhista Bakhtiyorovna</i>	
Metata'lim texnologiyalari asosida bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislari tayyorlash tizimini takomillashtirish.....	70
<i>O'rolboyeva Durdona Sayfiddin qizi</i>	
Sun'iy intellekt asosidagi darslarning an'anaviy darslarga nisbatan samaradorligini qiyosiy tahlil qilish.....	73
<i>Rasulev Bobirjan Atxamovich</i>	
Pedagogik faoliyatda pedagogning kasbiy taraqqiyoti motivatsiyasining psixologik xususiyatlari	78
<i>Rustamova Surayyo Shaxobiddinovna</i>	
Innovatsion kompetentlik tushunchasi va uning ilmiy-pedagogik asoslari.....	84
<i>Soliyev Eliyor Ravshan o'g'li</i>	
Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalar eshituv idrokini o'yinlar yordamida rivojlantirishning samarali usullari	88
<i>Xalilova Shahnoza</i>	
Zamonaviy ta'limda kommunikativ kompetensiyaning o'rni va ahamiyati.....	92
<i>Yaqubova Nigoraxon Ibrohimjon qizi</i>	
Soliq yuki – mamlakat soliq soliq tizimining asosiy mezonidir	97
<i>Suyunov Otabek Shuxrat o'g'li</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish va takomillashtirish yo'llari	101
<i>Ibodova Sarvinoz Sayfilloyevna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida hospital pedagogika fanini o'qitishning dolzarb masalalari va uning uslubiy ta'minoti	106
<i>Inogamova Dilfuza Rahmatullaevna</i>	

Chizma geometriya va kompyuter grafikasi: an'anaviy fan va zamonaviy texnologiyaning uyg'unlashuvi .	111
Raximov A. M., Tairova N. S., Sabirova D. U., Xasanova S. T., Tashpulatov R. X.	
Геймификация в обучении английскому языку на начальном этапе обучения	114
Курбанова Назира Низомиддиновна	
Talabalarda tanqidiy va evristik fikrlashni shakllantirishda raqamli texnologiyalarning o'rni	117
Adjiev Nayrullo Nazrulloevich	
Konstruktiv yondashuv asosida tabiiy fanlar (science)ni o'qitish metodikasi.....	122
Amirullayeva Barno Abdulhaqovna	
Kimyo o'qitishda o'quvchilarning ijodiy faoliyatini shakllantirishning tajriba-sinov natijalari.....	126
Artiqov Maqsud Bahodirovich, Babanazarova Ayzada Omirbaevna	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarni bilingvist sifatida shakllantirishda til o'rganish ko'nikmalari va kompetentsiyalarining rivojlanishi	131
Axmadjonova Gulira'no Muxtorjon qizi	
Talabalarining ijtimoiy kompetensiyalarini shakllantirishda kooperativ ta'limning metodik yondashuvlari.....	135
Botiraliyeva Gulobar Mahamadismoil qizi	
Talabalarni intellektual faoliyatga tayyorlashda ijtimoiy sherikchilikning pedagogik va metodik asoslari	139
Dilbarjonov Avazbek Ravshanbek o'g'li	
Teacher-Centered and Child-Centered Methods in Early Childhood Education: Insights From Finland and Uzbekistan	143
Djaparova Gulnoza	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Metodik mahorat kuni" va "Metodik mahorat soati"ni tashkil etish	150
Do'stov Davron Zulhaydarovich	
Theoretical, Methodological, and Practical Factors of Differentiated Education	155
Ergash Shonazarovich Khasanov	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning intellektual qobiliyatini rivojlantirishda kognitiv yondoshuv	160
Gulbahor Xamidova	
Mustaqil ta'lim – mustahkam bilim.....	164
Halima Shukurova Sunatullayevna	
Integrating Google Classroom and Project-Based Learning for Enhanced Synchronous and Asynchronous Education.....	168
Inomkhojaeva Shodiyakhon Abdulkodirkhoja qizi	
O'quvchilarning innovatsion fikrlash ko'nikmalarini takomillashtirishning nazariy asoslari.....	174
Mamadaliyev Axadjon G'aniboyevich	
Hududiy rivojlanishda innovatsion yondashuvlarni strategik boshqaruvga integratsiya qilish yo'llari.....	177
Mo'minov Fazliddin Xusniddin o'g'li	
O'rta yoshdagi ayollarda harakat faoliyatini rivojlantirishda milliy o'yinlarning pedagogik ahamiyati	184
Mustafoev Sherali	
Pedagogical and Psychological Foundations of Developing Higher-Order Thinking Skills in Students.....	188
Nasimova Zarina Isomiddin kizi	
Pedagogik ijodkorlikning kasbiy professionallikda namoyon bo'lish xususiyatlari.....	193
Numonova Dildor Umurzoqovna	
Ko'zi oqiz boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetentsiyasini o'rganishning nazariy asoslari	196
Qarshiboyev Asliddin	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etish masalalari.....	200
Qilichova Marxabo Xudayqulovna	
The Transformation of Existential Thought in British Literature: Iris Murdoch's Philosophical Humanism and the Reinterpretation of Freedom	204
Rahmonqulova Zarnigor Nasimjon qizi	
Sportchilarning elektron platformalardan foydalanishning metodik tahlili	209
Saydullayev Zafar Erkinovich	
Adabiy ta'limda estetik tarbiya	216
Sharipov Elmurod Sa'dulla o'g'li	
O'qituvchi-trenerning ko'p qirrali kasbiy-pedagogik funksiyalari	220
Sulaymonov Jaxongir Solijonovich	
Uzluksiz kasbiy rivojlanishda art-pedagogikaning o'qituvchilar hissiy farovonligiga ta'siri	223
Suvanova Kamola Raimqul qizi	

Raqamlashtirish muhitida umumta'lim maktablarida ta'lim sifatini oshirish	226
<i>Xamidova Komila Maxmudovna</i>	
Oliy ta'limda kvest texnologiyasi yordamida fizika fanining murakkab tushunchalarini o'zlashtirish samaradorligini oshirish metodikasi.....	231
<i>Yo'ichiyev Shaxriyor Xusanovich, O'rinboyeva Kumushoy Sultonbek qizi</i>	
Совершенствование профессиональных компетенций будущих инженеров на основе интегративного подхода	235
<i>Умарова Гулчехра Абитовна</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning aqliy qobiliyatining psixologik xususiyatlari	238
<i>Alanazarova Sholpan Artikbaevna, Artiqbaeva Miyassar Jumanazarovna</i>	
Biologiya ta'limida innovatsion metodlarni joriy etishda ta'lim menejmentining roli	241
<i>Allayorova Maloxat Normaxmat qizi</i>	
Integrating Innovative Technologies for the Enhancement of Speech and Communication Skills Among Learners With Intellectual Disabilities in Uzbekistan: Pedagogical Approaches and Developmental Outcomes	244
<i>Donisheva Gulruy Akhrorkulovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilar o'qish savodxonligini rivojlantirishga metodik jihatdan tayyorlash	247
<i>Doniyarov Mavlonbek Arabovich</i>	
Kimyoviy birikmalarda bog'lar sonini hisoblashning yangi matematik usullari	252
<i>Ergashev Vahob Ergashevich</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	257
<i>G'aniyeva Maftuna Abduaziz qizi</i>	
Pedagogika oliy o'quv yurtlarida steam fanlarini raqamli texnologiyalar asosida o'qitishning metodik asoslari	261
<i>Jamolova Sitara Muzaffar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining matematik tafakkurini rivojlantirishda didaktik o'yinlar va interaktiv metodlardan foydalanish samaradorligi	264
<i>Mamadiyrov Jamol</i>	
Zamonaviy ta'lim jarayonida talabalar mustaqil faoliyatini rivojlantirishda pedagogik yondashuvlar	268
<i>Mamayusupova Nafisa Abdulatifovna</i>	
Para yengil atletikachilarda nayza uloqtirish texnikasini takomillashtirish uslubiyati	271
<i>Qiyomova Shohsanam Yarash qizi</i>	
Difficulties in Enhancing Communicativeness of Pre-Service English Teachers	275
<i>Kurbonova Maftuna Fakhriddinovna, Mirzayeva Gulshan Azamatovna</i>	
Principles of Teaching Basic Foreign Language Skills (EFL)	278
<i>Samandarova Gulsara Ismatilloevna</i>	
O'quvchilarning innovatsion ta'lim muhitida tayanch kompetensiyalarini shakllantirishning dolzarbligi	282
<i>Toshpulatova Farida Radjabovna</i>	
Корпоративная культура педагогов и внутренняя стабильность ДОО	286
<i>Буранова Шохноза Абдуразаковна</i>	
Развивать личностные качества учащихся на уроках географии	290
<i>Шадиева Нигора Шариповна</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida oliy ta'lim sifatini oshirishda innovatsion yondashuvlar	295
<i>Baytileuova Gulnaz Quralbay qizi</i>	
Yangi avlod pedagoglarini tayyorlash: kompetensiyalar va qadriyatlarining roli	298
<i>Ro'ziboyeva Ma'mura Abdunabiyevna</i>	
Astronomiya fanini o'qitishda integrativ yondashuvdan foydalanib o'qitishning ta'lim tizimidagi o'rni	301
<i>Barakayeva Sarvinoz To'liqunovna</i>	
Alohida e'tiborga muhtoj bolalar bilan ishlashda yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llash	305
<i>Usmonov Salohiddin Dushan o'g'li, Namozova Sevinch Asqar qizi</i>	
Ma'naviy-axloqiy sifatlarni tarbiyalashda pedagogik qadriyatlarining ustuvorligi	310
<i>Jumayeva Gulnara Tursunpulatovna</i>	
Talabalarni maktabgacha ta'lim tashkilotlarini maqsadli boshqarishga tayyorlashning nazariy asoslari	314
<i>Mahmudova Zulfiya Xomitovna</i>	
Pedagogical Methodology Improve Students' Professional Mobility in Acquisition of Specialty	319
<i>Khidirova Muhabbat Murodillayevna</i>	

Boshlang'ich sinf ona tili darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanish	322
Ismoilova Surmaxon Amonovna, Yusupova Mohinur	
Qoraqalpoqlarning dehqonchilik marosimlari	326
Orinboyeva Go'zal Polatovna	
The Complexity of Training Teaching Staff for Work in Public Schools Organized in Medical Stations in Uzbekistan.....	330
Inogamova Dilfuza Rakhmatullaevna	
Boshlang'ich ta'lim texnologiya fanini o'qitishda STEM yondashuvi orqali o'quvchilarda mustaqil va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish.....	335
Jabbarova Zuhra Omondullayevna	
Eshitishda nuqsoni mavjud bolalarni nutqini shakllantirish metodikasi	338
Z. N. Mamarajabova	
5–7-sinf qizlarida raqamli texnologiyalar ta'sirida tarbiya jarayonining o'ziga xosliklari.....	341
Abdurazzoqova Marg'uba Muxammad qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda emotsional intellektni rivojlantirish diagnostikasi: metodlar va natijalar ..	345
Abduxamidova Dilorom Abdumuminovna	
PISA topshiriqlari asosida o'quvchilarda tadqiqotchilik ko'nikmalarini shakllantirish	349
Axunjanova Shirmonoy Isroiljonovna	
Bo'lajak surdotarjimonlar uchun faoliyat turlarini tanlashda ko'maklashish	354
Dehqanova Muborakxon G'iyosiddinovna	
Mustaqil ta'limni tashkillashtirishda tarjimadan foydalanish jarayonlari	357
Erkayev Elmirza Temirovich	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy faoliyat samaradorligini oshirishda kreativ va tanqidiy fikrlash kompetensiyalarining o'rni.....	361
Jumayeva Muxlisa Shokir qizi	
Tasks, Exercises, and Activities in the English Classroom: Differences, Similarities, and Effective Use	366
Qodirov Olim Odilovich	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kommunikativ kompetentlikni rivojlantirish masalalari	372
Safarova Mohichehra Xonzafarovna	
Malaka oshirish tizimida boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tabiiy-ilmiy savodxonligini rivojlantirish masalalari.....	376
Saidova Dilnoza Maripovna	
O'zbekiston va Yaponiya dzyudo trenerlarining mashg'ulot jarayonlarini qiyosiy tahlili.....	380
Sharipov Xabibullo Abduqahhorovich	
"Kompyuter lingvistikasi"ning rivojlanish tendensiyasi.....	386
Xusanboyeva Muxlisa Ikrojon qizi	
Педагогические технологии стратегического развития взаимного сотрудничества организаций дошкольного образования и родителей.....	392
Тухлиев Муслимбек Шерзод угли	
Oliy ta'limda inklyuziv ta'lim tizimini joriy etish muammolari	397
Dilbar Nurkeldiyeva	
Ixtisoslashtirilgan ta'lim muasasalarida tarbiyaning o'rni.....	401
Laylo Sharopovna Nurmuxamedova	
Intellektida kamchiligi bo'lgan bolalarning ijtimoiylashuvida muloqotning shakllanish xususiyatlari	405
Shahnoza Amirsaidova	
Aqli zaif bolalarga ta'lim jarayonida o'yin faoliyatini shakllantirishning ahamiyati.....	409
Ziyodullayeva E'zoza Ne'matjonovna	
Pedagogik texnologiyalar metodlarini tanlash va qo'llashning umumiy mezonlari	412
Abdullayeva Komila Tursunovna	
Didaktik o'yinlar vositasida 2-sinf o'quvchilarida bog'lanishli nutq ko'nikmalarini shakllantirishning pedagogik imkoniyatlari	416
Askarova Gulayim Arislan qizi	
Yugurib kelib uzunlikka sakrovchilarda tezkorlikni samarali va jadal rivojlantirishni ilmiy asoslash.....	420
Avazov Shukrullo Ibatovich, Nuraliyeva O'g'iloy Shomurotovna, Mustafayev Ismoil Nuralio'g'li	
Boshlang'ich sinflarda kreativ ta'limning o'ziga xos xususiyatlari va zaruriyati.....	425
Axmedova Mastura Jamoliddinovna	
Imkoniyati cheklangan o'quvchilarda tabiatshunoslik kompetensiyasini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	430
Azizova Dilnora	

Bo'lajak shifokorlarda tibbiy – deontologik kompetensiyalarni shakllanishida tibbiy amaliyotning ahamiyati.....	435
Babadjanova Gulchexra Baxtiyarovna	
Bolaning aqliy rivojlanishini yoritadigan ko'rsatkichlar	440
Bozorboyev Javlon Davlatali o'g'li	
Bo'lajak oligofrenopedagoglarning kasbiy-metodik kompetensiyalarini rivojlantirish xususiyatlari.....	445
Daminova Maftuna Asqarali qizi	
Kreativ pedagogika fani va mantiqiy fikrlash kompetentligi orasidagi bog'liqlik.....	449
Diyora Egamberdiyeva	
Oilani mustahkamlovchi va ajralishiga olib keluvchi omillar	454
Haqberdiyev Jamoliddin Abdug'affor o'g'li	
Quality Management as a Functional and Attributive Characteristic of Modern Management.....	458
Jabbarbergenova Bibimaryam Amangeldievna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy faoliyatini rivojlantirishda pedagogik va psixologik jarayonlar	464
Mamedova Maxfuza Erkinovna	
Huquqiy ong va madaniyatni shakllantirishda yuridik ta'limning roli: tahlil va takliflar	470
Mansurova Zilola Akromxonovna	
Pedagogik ta'limda klaster yondashuvi: O'zbekiston va jahon tajribasi	474
Nafisa Tokhirova Dilshod qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishning nazariy-pedagogik asoslari: zamonaviy yondashuvlar va innovatsion imkoniyatlarning integratsiyasi asosida shakllanish jarayoni.....	478
Norqulov Lutfullo Mamarajabovich	
Montessori metodikasi va undagi bolalar sensomotorikasini rivojlantirishga doir tajribalar tahlili	484
Parmonova Laylo Ilxomovna	
Molekulyar fizikani modellashtirish orqali o'qitish metodikasini takomillashtirish.....	488
Q. U. Tog'ayeva	
Milliy tarbiyada raqamli vositalardan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	493
Qo'shnazarova Nozima Maxmutjon qizi	
Learning Intercultural Communication Through Social Media: the Approach of Modern Students	498
Raxmonqulova Feruza Akmal qizi	
Aqliy rivojlanishda muammolari bor maktab o'quvchilarida geometrik tushunchalarni shakllantirishning nazariy asoslar.....	502
Shodiyeva Navbaxor Xabibulla qizi	
Logopedning kasbiy faoliyatida deontologiya va kompetentlikning roli va ahamiyati	506
Temurova Gulchexra Xudoyqulovna, Isomitdinova Shaxinabonu Zavqiddin qizi	
STEAM ta'limida lego konstruktlorlarining o'rni va ahamiyati.....	511
Toshpulatova Farida Radjabovna	
Diagnostikasi va reabilitatsiya qilishda eshitishda nuqsoni bo'lgan bola va ularning ota-onalari bilan bog'liq muammolar.....	514
Toshpulova Nodira Sultonmurod qizi	
Talabalarni maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalar hamkorligi o'rtasidagi o'zaro munosabat shakllari.....	518
Turdiqulova Luiza Zayniddinovna	
O'zbekistonda ESG tamoyillarining ta'limga integratsiyasi: yutuqlar, muammolar va istiqbollari	522
Tursunova Shahzoda Baxromovna	
Maktabgacha yoshdagi aqli zaif bolalarning fazoviy tasavvurlarini shakllantirish	526
Xamidova Muyassar Polsaidovna	
Mustaqil ta'limni tashkil etishning asosiy didaktik prinsiplari.....	530
Yuldashev Shukrullo	
Комплексная методика развития и обучения юных футболистов	536
Ортиков Умиджон Худойбердиевич	
Особенности деятельности детей с нарушением зрения	544
Юсупова Назира	
Integration of Music and Language: Creative Approaches to Teaching English to Music Students	548
Akbarova Moxichexra	

Ingliz tilida yozuv malakalarini takomillashtirishda baholash metodikasi.....	553
<i>Alimardonova Malika Botir qizi</i>	
Yosh kurashchilarni jismoniy va aqliy rivojlantirishda basketbol o'yinining ahamiyati	560
<i>Haqnazarov Qurbon Qo'shayevich</i>	
Voleybol murabbiylarining innovatsion fikrlash qobiliyatini shakllantirish usullari	566
<i>Haqqulov Akbar Abdiraupovich</i>	
Sociolinguistic Competence and Intercultural Communicative Competence: Intertwining Concepts and Practical Implications	571
<i>Kuchmurodova Gulnora Khatamovna</i>	
Ilk qadam davlat dasturida steam ta'lim elementlaridan foydalanish imkoniyati	575
<i>Nazarova Aziza Sohib qizi</i>	
Kasbiy rivojlanish jarayonida rahbar shaxsiy sifatlarini rivojlantirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	579
<i>Roziqova Nazokat Alisher qizi</i>	
Deontologik yondashuvning nazariy-pedagogik asoslari va uning ta'lim tizimidagi ahamiyati	583
<i>Tashpulatova Nodira Olimjon qizi</i>	
Kasbiy-pedagogik tayyorgarlikda fanlararo integratsiya asosida boshlang'ich ta'lim yo'nalishi o'qituvchilarining metodik salohiyatini oshirish yo'llari.....	586
<i>Xashimova Aziza Alisherovna</i>	
Природа и механизм действия биологических иммуностимуляторов на организм животных	590
<i>Койилова Мехринисо Джураевна</i>	
Badiiy asarlar ustida ishlash jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarining emotsional intellektini shakllantirish mezonlari	594
<i>Jamalova Kamola Shahobiddinovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirish asosida fizika o'qitish metodikasini takomillashtirish	600
<i>Musurmonova Shaxnoza Dilshod qizi</i>	
Futbolchilarda texnik tayyorgarlikni takomillashtirishning ilmiy-metodik asoslari.....	606
<i>Babayev Anvarjon Axmedovich</i>	

DIDAKTIK O'YINLAR VOSITASIDA 2-SINF O'QUVCHILARIDA BOG'LANISHLI NUTQ KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI

Askarova Gulayim Arislan qizi

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti,
"Boshlang'ich ta'lim" kafedrası stajori

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarining bog'lanishli nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda didaktik o'yinlardan foydalanish samaradorligi yoritiladi. Tadqiqot 2-sinf o'quvchilari misolida olib borilgan bo'lib, unda o'yinli metodlarning psixologik, pedagogik va lingvistik asoslari tahlil qilingan. Didaktik o'yinlar yordamida ta'lim jarayonini interaktiv va qiziqarli shaklda tashkil etish, o'quvchilarning nutqiy faolligini oshirish, mantiqiy fikrlash va mustaqil ifoda ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatlari amaliy tajribalar asosida o'rganilgan.

Kalit so'zlar: nutq, bog'lanishli nutq, didaktik o'yin, boshlang'ich ta'lim, nutqiy faollik, og'zaki nutq, yozma nutq.

Abstract: This article analyzes the effectiveness of using didactic games in developing the coherent speech skills of primary school students. The study, conducted with second-grade pupils, examined the psychological, pedagogical, and linguistic foundations of game-based methods. Based on practical experience, the article highlights the potential of organizing the learning process in an interactive and engaging form, enhancing students' speech activity, and fostering logical thinking as well as independent expression skills.

Key words: speech, coherent speech, didactic game, primary education, speech activity, oral speech, written speech.

Аннотация: В данной статье рассматривается эффективность использования дидактических игр в развитии связной речи учащихся начальных классов. Исследование проведено на примере учеников 2-го класса, где анализировались психолого-педагогические и лингвистические основы игровых методов. На основе практического опыта показаны возможности организации учебного процесса в интерактивной и увлекательной форме, повышения речевой активности учащихся, развития логического мышления и навыков самостоятельного высказывания.

Ключевые слова: речь, связная речь, дидактическая игра, начальное образование, речевая активность, устная речь, письменная речь.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarning mustaqil fikrlash, muloqotga kirishish va o'z fikrini mantiqan bayon qilish ko'nikmalarini rivojlantirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Nutq – insonning eng asosiy muloqot vositasi bo'lib, bolaning umumiy rivojlanishida muhim o'rin tutadi. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichida nutq ko'nikmalarini rivojlantirish bolalar orasida muloqot madaniyatini shakllantirish, fikrlarni aniq ifodalash va mavzuni bog'lanishli tarzda yetkazish qobiliyatini oshirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. 2-sinf o'quvchilari aynan ushbu davrda nutq ko'nikmalarining asosiy bosqichlarini egallaydilar, ularning nutqi ancha murakkablashgan va mantiqiy bog'lanishlarga ega bo'ladi.

Nutq insonning o'z shaxsiy imkoniyatlari va tajribasiga asoslanib fikr va g'oyalarini ifoda etishi ^[4]. Bog'lanishli nutq ko'nikmalari esa bolaning tafakkuri, til boyligi, kuzatuvchanligi va muloqot madaniyatining mahsulidir. O'quvchilarning bog'lanishli nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda didaktik o'yinlar samarali vosita sifatida qaralmoqda. Didaktik o'yinlar bolalarning o'rganishga qiziqishini oshirish, darslarda faol ishtirokini ta'minlash hamda nutq qobiliyatlarini mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu boisdan, 2-sinf o'quvchilarining bog'lanishli nutqini shakllantirishda didaktik o'yinlardan foydalanish pedagogik jarayonni qiziqarli, samarali va interaktiv tarzda tashkil qilishga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Didaktik o'yinlar orqali nutq ko'nikmalarini shakllantirishning nazariy asoslari psixolog va pedagog olimlarning ilmiy qarashlariga tayanadi. L.S. Vigotskiyning "yaqin taraqqiyot zonasi" nazariyasiga ko'ra, bola biror vazifani mustaqil bajara olmasa-da, kattalar yoki tengdoshlari yordamida uni o'zlashtiradi ^[6]. Shu bois, didaktik o'yinlar orqali o'rgatlayotgan faoliyatlar bolaning imkoniyatiga mos, biroq biroz murakkab bo'lishi lozim. Bu orqali bola o'z salohiyatini to'liq namoyon qila oladi.

J. Piaget esa bolalar tafakkurining rivojlanishi bosqichma-bosqich kechishini isbotlab bergan. Uning fikricha, o'yin – bu bola tafakkurining asosiy harakatlantiruvchi kuchidir ^[3]. Bola o'yin orqali atrof-muhitni anglaydi, tajriba orttiradi, til va nutq imkoniyatlarini sinab ko'radi. Didaktik o'yinlar esa aynan shu jarayonni ilmiy asosda tashkil etish vositasi sifatida xizmat qiladi.

A. Makarenko o'yinlarni tarbiyaviy vosita sifatida keng qo'llash kerakligi haqidagi g'oyani rivojlantirar ekan, kelajakdagi xodimlar va fuqarolarning fazilatlarini o'yinlar orqali tarbiyalanadi ^[1], deb ta'kidlaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot Nukus shahridagi umumta'lim maktablarining 2-sinf o'quvchilari orasida olib borildi. Metodik yondashuv sifatida kuzatuv, suhbat, test, nutqiy faoliyatni baholash mezonlari asosida tajriba o'tkazildi. Tajriba davomida sinf ikki guruhga bo'lindi. Ya'ni, tajriba guruhida darslar davomida didaktik o'yinlar muntazam qo'llanildi, nazorat guruhi esa an'anaviy metodlar asosida ta'lim oldi.

Tajriba 3 oy davomida olib borildi. Kuzatishlar davomida o'quvchilarning og'zaki va yozma bog'lanishli nutq namunalari yig'ib borildi, tahlil qilindi va o'zgarishlar baholandi. Baholash mezonlariga quyidagilar kiritildi: gap tuzish qobiliyati, mantiqiy izchillik, so'z boyligi, grammatik to'g'rilik, hikoya qilish tezligi va fikrning aniqligi.

Mazkur tadqiqotda 2-sinf o'quvchilarida bog'lanishli nutq ko'nikmalarini shakllantirishda didaktik o'yinlardan foydalanishning samaradorligini aniqlash maqsadida quyidagi metodlardan foydalanildi:

1. **Nazariy tahlil** – boshlang'ich sinf o'quvchilari nutqini rivojlantirishga oid ilmiy-pedagogik va metodik adabiyotlar, shuningdek, didaktik o'yinlardan foydalanish bo'yicha ilg'or tajribalar tahlil qilindi. Bu tahlillar orqali mavzuga doir mavjud yondashuvlar, g'oyalar va asosiy ilmiy qarashlar o'rganildi.
2. **Empirik usullar** – tajriba ishtirokchilari bo'lgan 2-sinf o'quvchilarining bog'lanishli nutq holatini aniqlash maqsadida kuzatuv, suhbat, diagnostik topshiriqlar, testlar va so'rovnomalar o'tkazildi. Olingan ma'lumotlar asosida o'quvchilarning mavjud nutqiy darajasi baholandi.
3. **Tajriba-sinov metodlari** – bog'lanishli nutq ko'nikmalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan didaktik o'yinlar tizimi ishlab chiqilib, o'quv jarayoniga tatbiq qilindi. Tajriba-sinov ishlari davomida mazkur metodikaning amaliy samaradorligi kuzatildi va baholandi.
4. **Statistik tahlil** – tajriba avvalidagi va so'ngidagi natijalarni tahlil qilish uchun matematik-statistik usullardan foydalanildi. Olingan ma'lumotlar asosida didaktik o'yinlarning samaradorligi ilmiy asosda isbotlandi.

Yuqoridagi metodlar asosida olib borilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, 2-sinf o'quvchilarida bog'lanishli nutq ko'nikmalarini shakllantirishda didaktik o'yinlardan foydalanish yuqori samaradorlikka ega bo'lib, bu uslub o'quvchilarning og'zaki ifoda ko'nikmalarini faollashtiradi, ularning muloqotga kirishish istagini kuchaytiradi hamda nutqiy faoliyatga bo'lgan ijobiy munosabatni shakllantiradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Nutq – kishilarning ongida mavjud lisoniy imkoniyatlarni og'zaki yoki yozma shakllarda voqelantirilishi. Masalan, aytgan yoki yozgan gaplarimiz nutq bo'lib, u lisoniy bilim va malakamiz tufayli sodir bo'ladi ^[5]. Bog'lanishli nutq – bu o'zaro mantiqiy bog'langan, muayyan mazmunga ega bo'lgan fikrlarni ketma-ket bayon qilish hisoblanadi. Bu bosqichda o'quvchining tilga bo'lgan qiziqishini oshirish, lug'at boyligini kengaytirish va o'z fikrini to'liq, mantiqiy tarzda ifodalashga o'rgatish zarur. Bunday nutqning shakllanishi o'quvchining nutqiy faolligi, til boyligi, fikrlash darajasi va dunyoqarashiga bevosita bog'liqdir. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida bog'lanishli nutq ikki asosiy shaklda namoyon bo'ladi: og'zaki va yozma. Og'zaki nutq muloqotda faol ishtirok etish, savol-javob, hikoya qilish, tasvirlash orqali rivojlanadi. Yozma nutq esa diktant, yozma bayon, matn tuzish kabi mashqlar orqali shakllanadi. 2-sinfda quyidagi turdagi bog'lanishli nutq ko'rinishlari ustida ishlash muhim:

- og'zaki hikoya qilish;
- yozma bayon;
- og'zaki va yozma tasvirlash;
- savol-javob asosidagi muloqot.

Bog'lanishli nutqni shakllantirish murakkab jarayon bo'lib, unda o'quvchining yoshi, nutqiy rivojlanish darajasi, psixologik holati, oilaviy va ijtimoiy muhitning ham o'z o'rnini bor. Shu bois, zamonaviy pedagogikada bolalarning nutqiy faolligini oshirish uchun didaktik o'yinlardan foydalanish samarali kechadi deb qaralmoqda.

Didaktik o'yin murakkab hodisa bo'lishi bilan birga, u o'yinni ta'lim va o'yin faoliyatining asosiy elementi sifatida tavsiflovchi tuzilmani aniq ko'rsatadi. O'yinning asosiy elementi o'quv vazifasi bo'lib, u ta'lim va tarbiyaviy harakatlar maqsadi bilan belgilanadi [2].

Didaktik o'yin – bu o'qitish vazifalarini bajarishga yo'naltirilgan, ayni paytda o'quvchilarni qiziqitiruvchi o'yin faoliyatidir. Ular o'quv materialini oson o'zlashtirish, fikrlashni faollashtirish, muloqotni rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Didaktik o'yinlarning afzalliklari:

- o'quvchining nutq faolligini oshiradi;
- mavzuni o'zlashtirishni tezlashtiradi;
- fikrni mustaqil ifodalashga o'rgatadi;
- estetik va axloqiy tarbiya beradi;
- jamoada ishlash ko'nikmasini rivojlantiradi.

Quyida 2-sinf o'quvchilari uchun mos bo'lgan ba'zi didaktik o'yinlarni keltirib o'tmoqchimiz:

1. **“Kim tez, kim to'g'ri?”** – berilgan so'zlardan gap tuzish va uni og'zaki yoki yozma bayon qilish.
2. **“Tasvirla va top”** – rasm asosida og'zaki hikoya tuzish.
3. **“Birgalikda ertak tuzamiz”** – o'quvchilar navbatma-navbat bir voqea asosida hikoya tuzadilar.
4. **“So'z zanjiri”** – birinchi o'quvchi bir so'z aytadi, boshqalar unga bog'liq gaplar bilan davom ettiradi.
5. **“Kim nimani ko'rdi?”** – sinfdagi biror holat haqida kuzatganini bayon qilish orqali tasviriy nutqni rivojlantirish.

2-sinf o'quvchilarining nutqiy ko'nikmalari ustida ishlash jarayonida qo'llaniladigan didaktik o'yinlar mazmunan yengil, tushunarli va bolalarning yoshiga mos bo'lishi lozim. Masalan, rasm asosida hikoya tuzish, so'zlardan gap tuzish, ertakni davom ettirish, savollarga erkin javob berish, voqeani tasvirlash kabi o'yinlar bolaning tasavvurini kengaytiradi, mantiqiy fikrlashga undaydi, bog'lanishli nutqini faollashtiradi.

Didaktik o'yinlarning samarasi, avvalo, o'qituvchining ularni to'g'ri tanlashi va maqsadli qo'llashiga bog'liq. O'yin tanlashda o'quvchilarning qiziqishi, darajasi, nutqiy faolligi hisobga olinishi kerak. Shuningdek, har bir o'yin orqali o'quvchi nafaqat bilim olishi, balki o'z fikrini mustaqil ifodalashga o'rgatilishi lozim. Bu esa o'qituvchidan puxta tayyorgarlik, didaktik materiallar, jonli muloqot va kuzatuvchanlikni talab etadi.

Ilmiy-pedagogik tadqiqotlar ko'rsatadiki, didaktik o'yinlar qo'llangan sinflarda o'quvchilarning nutqiy faolligi ancha yuqori bo'ladi. Ular og'zaki va yozma bayonlarda mantiqan bog'liq gaplardan foydalanadi, fikrni izchil ifodalashga intiladi, savollarga aniq va to'liq javob bera oladi.

Shuningdek, didaktik o'yinlar o'quvchilarda ijtimoiy ko'nikmalarni – jamoada ishlash, tengdoshlari fikrini tinglash, o'z fikrini asoslash kabi kompetensiyalarni ham shakllantiradi. Bu esa ularning nafaqat nutqiy, balki shaxsiy rivojiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, didaktik o'yinlar o'quvchilarning bog'lanishli nutqini shakllantirishda samarali vositadir. Ular bola faoliyatini faollashtiradi, muloqotga o'rgatadi, fikrini mantiqan tuzishga rag'batlantiradi. Tajriba davomida o'yin orqali o'quvchilarning matn tuzish, hikoya qilish, savollarga to'liq javob berish, rasm asosida bayon qilish, hikoyani davom ettirish kabi ko'nikmalari sezilarli rivojlandi.

Psixologik nuqtai nazardan, o'yin bolada ichki motivatsiyani uyg'otadi. Bu esa bilim olishga, darsga bo'lgan ijobiy munosabat shakllanishiga olib keladi. Pedagogik nuqtai nazardan esa didaktik o'yinlar ta'lim-tarbiya jarayonini jonlantiradi, o'quvchi-o'qituvchi munosabatini interaktiv tarzda tashkil qiladi, ijodkorlikni rivojlantiradi.

Didaktik o'yinlar yordamida amalga oshirilgan darslar dars sifati va samaradorligini oshiribgina qolmay, o'quvchilar ongida iz qoldiradigan, esda qolarli faoliyat shakliga aylanadi. Shuningdek, ular ijtimoiy kompetensiyalarni – hamkorlik, eshitish, bahs-munozara yuritish, fikrni asoslash kabi ko'nikmalarni ham rivojlantiradi.

Ekspperimental guruhda tajriba davomida quyidagi ijobiy natijalar kuzatildi:

- o'quvchilarning nutqiy faolligi 65% dan 87% gacha oshdi;
- og'zaki hikoya qilishda gaplar izchilligi va mantiqliligi kuchaydi;
- yozma nutqda fikrni ifodalashda xatolar soni kamaydi;
- so'z boyligi o'rtacha 25% ga oshdi;
- matnni mustaqil tuzish ko'nikmalari sezilarli darajada rivojlandi.

Nazorat guruhida esa o'zgarishlar uncha sezilarli bo'lmadi. Faqatgina individual o'quvchilar tajriba asosida kichik o'sishni ko'rsatdi. Bu esa o'yinli metodik yondashuvning ta'lim samaradorligiga bevosita ta'sirini isbotlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Didaktik o'yinlar boshlang'ich sinf, xususan 2-sinf o'quvchilarining bog'lanishli nutqini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Tajriba asosida aniqlanganki, o'yinli metodlar orqali o'quvchilarning nutqiy faolligi, og'zaki va yozma ifoda darajasi, so'z boyligi, mantiqiy tafakkuri sezilarli darajada rivojlanadi. Shu bois, boshlang'ich ta'limda o'qituvchilar didaktik o'yinlardan muntazam va tizimli foydalanishlari lozim. Kelgusida ushbu yondashuvni boshqa sinf bosqichlarida ham tatbiq etish, o'yinli metodlar orqali boshqa til ko'nikmalarini (eshitish, o'qish, yozish) ham rivojlantirish imkoniyatlarini chuqur o'rganish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Богуславская З. М. Развивающие игры для детей младшего школьного возраста / З. М. Богуславская, Е. О. Смирнова. – М., 2011. – 207 с.
2. Ипполитова М. В. Игровые технологии для детей младшего школьного возраста. – М.: Просвещение, 2003. – 262 с.
3. Пиаже Ж. Психология интеллекта: [Пер.] / Жан Пиаже. – М.: Питер, 2003. – 191 с.
4. Rafiev A., Mahmudov N., Yuldashev I. Nutq madaniyati va davlat tilida ish yuritish. – Toshkent, 2013. – 144 b.
5. Raupova L. Nutq madaniyati // Darslik. – Toshkent: "Innovatsiya-Ziyo", 2019. – 138 b.
6. Выготский Л. С. Педагогическая психология. – Москва: Педагогика-пресс, 1999. – 533 с.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.